

Szerkesztőség
Arad, Acsev-palota,
Kiadóhivatal:
Buly. Regula Ferdinand 2a,
(József főherceg-ut.)
(Aradi Nyomda Vállalat)
Sürgönyeim: Közlöny, Arad.
Telefonszám:
Szerkesztőség és kiadóhivatal
151.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI ÉS KOZGAZDASAGI NAPILAP.

* Főszerkesztő: STAUBER JOZSEF. *

ELOFIZETES

HELYBEN ÉS VIDÉKEN:

Egész évre ... 300 Lel
Fél évre ... 180 Lel
Negyed évre ... 90 Lel
Kisvonta ... 30 Lel

Hirdetések díjazás szerinti vétetnek fel.

Megjelenik naponta reggel.

A kivándorlás.

Olyankor, amikor a posta levelet hoz nekünk, amelyben egy Amerikába készülő vértünk tanácsot, utalgatást, vagy támogatást kér tőlünk, mindig szomorú napunk van. Hiszen olyan emberek vágnak neki a vízöntő nagy utnak, akik eddig velünk együtt dolgoztak, küzdöttek és fáradzták idehaza, velünk együtt húzták a munka nehéz igáját és keserves munkájuk árán még a mindennapi kenyeret sem tudták megkeresni. Az ő sorsuk miniatűrképe a mindnyájunkat érintő nagy sorsnak: az eredményvel arányban nem álló emberföldönti küzdelemnek, a napról-napra dráguló kenyérnek, a munkaalkalom megfogvatkozásnak, a kereseti lehetőségek elvesztésének és mindezeknek, ami Erdély földjén annyira megnehezíti az életet.

Azóta, hogy a múlt század nyolcvanas éveiben megindult Amerika felé a nagy emberáradat, a kivándorlási mozgalom a szó szoros értelmében megtizedelte a lakosságunkat. A régi Magyarországon területen — mint ismeretes — Erdély megvételéig vezettek a kivándorlási statisztikában. A szociológusok főként az agrárviszonyokban és az iparosodás folyamatainak csekély előrehaladottságában keresték a kivándorlás legfőbb okait. Ha ezeket az okokat az állam kiküszöbölésére — úgy vélték — egyszerre megszüntik, vagy legalább megcsökkenti a kivándorlás is, amely annyi értékes produktív munkaerőtől fosztja meg gazdasági életünk szervezetét.

Románia az elmúlt év folyamán nem tudta korlátozni a kivándorlást. Abból, hogy a Romániára eső kvóta hónapokkal előre be van töltve, fogalmat alkothatunk magunknak arról, hogy mily fröszatos vérvesztést szenvedne az állam lakossága, ha Amerika önmaga nem védekezne az idegenek tömeges beözönlése ellen. A kivándorlási vágy erejét már egy magában véve az is jellemzi, hogy a kivándorlók édes-keveset törődnek a svatoboricai karantén kellemtelenségeivel és nem riadnak vissza attól a várakozási időtől sem, amelyet esetleg közvetlenül Newyork előtt, Ellis Island szigetén kell majd eltölteniük, hanem a jobb jövő reményében erős elhatá-

rozottsággal nekivágnak a nagy utnak. A bevándorlást korlátozó amerikai törvény okozza azt, hogy az utóbbi időben olyan területek felé is igyekeznek a véreink, ahová eddig csak szórványosan mentek a kivándorlók. — Önmagunk meggyőződhetünk arról, hogy Romániában akadnak már olyanok is akik Brazília földjén óhajtlák megélhetésüket biztosítani.

A kivándorlás ugyanis minden országban fordított arányban áll a gazdagsággal; a fokozódó kivándorlás a szegénység terjedésének bizonyítéka. A kivándorlási statisztika magas száma pontos barométer a viszonyoknak. Természetes következménye annak a gazdasági politikának, amelyet a kormány ez országrészrel szemben követ.

A szegénység és a kivándorlás két édestestvér. Amíg a kormány komolyan hozzá nem lát ahhoz, hogy Erdélyt fölvirágoztassa és ez országrészt a termelő munka, a megelégedettség, a boldogság és a gazdagság földjévé tegye, mindaddig a kivándorlásnak semmiféle

hatásos ellenszerét megtalálni nem lehet. Mivel a kormány erre eddig komolyan nem törekedett, azok az erdélyi származású emberek, akik a háború után visszatértek Ameri-

kából, nem találják meg idehaza az otthonukat.

Az új lakbértörvény-javaslat a parlamentben.

(A háztulajdonos jogai. — Mikor van helye kikalkulálásnak?)

Bucurestből jelentik: A kormány ma csütörtökön vette le a képviselőház asztalára az új lakbértörvényjavaslatot, a melynek szövege a következő:

1. §. Minden házbérszerződés 1923. április 23-ától számítva két évre meghosszabbítottatik. Egy lakás bére háromszorosa lesz az 1916-iknak. Üzleteknél ennek ötszöröse, kiskereskedőknek a háromszorosa.

2. §. Csak egy évre hosszabbítottatik meg a házbérszerződése azoknak, akiknek erdő, birtok, részvény, hajózási vagy petroleum utáni évi jövedelmük 250.000 lei. Egy év után a bíróság állapítja meg a házbért a felek anyagi állása szerint. Ha a tulajdonos szegényebb mint a bérlő, megengedhető egy kis emelés, ha a bérlő a szegényebb, a házbér ugyanaz marad. Egy év múlva a bérlőknek más házba vagy általuk épített házba kell költözniük, a lakások pedig a lakáshivatalhoz kerülnek

és nem lesznek szabad alku tárgyul.

3. §. A házbér a szentgyörgyi évnegyedre a törvény szentesítésétől számítva egy hónap alatt fizetendő meg.

4. §. Minden ingatlan tulajdonosa, aki mint bérlő vagy mint tirtt lakó, be fog költözni a saját házába, kivéve ha a lakó hivatalnok, nyugdíjas, rokkant, hadiárva vagy özvegy, akik fizetésből vagy nyugdíjból élnek. De ha ezeknek is fenti módon 250.000 lei évi jövedelmük van a fizetésen vagy nyugdíjon kívül, ki kell költözniük, hogy a tulajdonos költözhesse oda. Üres szobák albériata a háztulajdonost illeti meg.

Albériatek: Butorozott szobák albériate a tulajdonos és bérlő között oszlik meg. (A tulajdonos a házbért, a bérlő a butorért kapja a bért.) Ha a bérlő által bérbeveit szobák száma felülmúlja a tíz szobát, szállodának minősítendő és szabad alku tárgyat képez.

Az új nő.

Ami az emberiséggel az utolsó évtizedben történt, az bizonyára a legnagyobb, ami vele egyáltalában történhetik. Ami még ennél is több és nagyobb, az már csak a végpusztulás, a teljes elenyésztés lehet. De ez nem történt meg. A világ vége még nem következett el. Még vagyunk, de ami velünk történt, amit látunk és átélünk kellett, oly félelmetes volt, oly döntő és oly gyökeres, hogy az emberiség az, aki azelőtt volt, semmi esetre sem maradhatott. — Nem olyan az életünk, nem olyanok a viszonyaink, nem azok a gondjaink, feladataink és ábrándjaink, mint azelőtt. Tehát nyilvánvaló, hogy mi magunk se lehetünk olyanok. Változás és átmásulás történt azokkal is, akik se kezüket, se lábukat, se a szemük világát nem vesztették a háborúban és külsőleg semmi más nem történt velük, minthogy öregebbek lettek tíz esz-

tendővel. De új embereké lettünk, ennek a szónak természetesen nem a régi értelmében, amely rekonstrukciót és frisseséget jelentett. Az újnak most más a jelentése. Hogy mi, az egyelőre homályos. Talán egy objektív szemlélet meg tudná határozni, vagy legalább a főbb vonásaiban kiséjteni. De hol az az abszolút boldog vagy abszolút cinikus ember, aki teljes objektívítással tudta szemlélni, tanulmányozni és megfigyelni azt, ami történt és ami végbement?

Van abban raison, ha valaki erre a kérdésre: mi az emberiség legújabb divatja, — a nő megfigyelésében keresi a feleletet. Kiküldi: milyen az új nő? A módszer helyességét nem vitatom. Az új divat megállapításának változás mindig a nő volt a hiteles objektuma. De a csálhatatlan kámpával a kezemben vakon kell kérdeznem: hol az új nő? Hol a ma asszonya, akinek a gondolkodásában, fellegésében, törekvésében, ideáljában,

ha nem is minden mai asszonyok, de egy kialakult, széles közösség szolidaritását konstatálhatom? Valamikor a közeli régmúltban voltak ilyen kialakult szolidaritások. Az új nőnek megvolt a határozott típusa, tesszem azt, huszont esztendővel ezelőtt is, amikor a fin de siècle-asszonyok neveztek. Később még inkább. A művelt emberiség világának megváltak a maga programokkal, programokkal, apostolokkal, forradalmárokkal és ellentárlókkal. Ezek a mozgalmak éreztették hatásukat a rajongókra, a lelkészekre, a hívőökre, a tagadókra és megteremtettek bizonyos szolidaritásokat, amelyek azután típusokban érvényesültek. Minden korszaknak meglett, kialakult a maga karakterisztikus asszonya a maga idejét jellemző gondolkodással és törekvésekkel. Közvetlenül a világkatasztrófa előtt az új asszony törekvése már világmozgalom és legalább a tendenciájában kúponáló egységet mutat. A husz-

5. §. A jelen törvény által megengedett emelések a már érvényben levő szerződésekre is alkalmazandók a polgári törvénykönyv 142. §-ának figyelmen kívül hagyásával, amely kifejezetten mellőzendő.

6. §. A felelősség a kötelező két hónapi határidő elmulása előtt 15 nap alatt teendő meg.

Kivétel: 7. §. Ha a bérlő-tulajdonos tiszt, bíró, tanár stb. és a bérlője szintén tisztviselő, a bíróság a kettő között eloszthatja a lakást, anélkül, hogy a tulajdonos a c) alponttal élhetne (ugyanazon fedél alatti lakás) mely ezennel hatálytalanítottatik.

Ki fizeti a díjakat? A lakók fi-

Nem folynak be az adóvallomások.

Minden jövedelmet megadóztatnak. Adókiivetés házhoz szállítva.

Az Aradi Közlöny már két hétvel ezelőtt jelentette az aradi pénzügyigazgatóság közlése alapján, hogy az új adókiivetések céljából be kell nyújtani az új adóvallomásokat. Körülbelül tíz nappal ezelőtt érkeztek meg a pénzügyigazgatósághoz az új adóvallomások blánkettái, amelyeket a dohányraktár osztott ki a kistözsdek között árusítás céljából. A 3. 4 és az 5. számú vallomásokat lehet kapni már román nyelven, míg magyar nyelvű nyomtatványokból még csak 5. számú kapható, de a legközelebbi napokban már mind a három vallomás kapható lesz, éppen úgy, mint német nyelvű nyomtatványok is lesznek, amelyek még nem érkeztek meg Aradra. Már kezdettől fogva az volt a pénzügyi hatóságok álláspontja a pénzügyminiszter intenciójához híven, hogy a vallomások minden élő nyelven kitölthetők. Sőt még a románnyelvű blánketták is kitölthetők magyar vagy

zetik a községi, szemét és vízgyasztási díjakat. Az államkincstárt illető díjakat a tulajdonos fizeti (járadékos). A bérlő köteles a polgári törvénykönyv által előírt javítás költségeket fedezni. Ha a bérlő ezeket nem fizeti meg, sem bíról sem vizsgálattal eljárás felszólításra sem, a bíróság a lakás kiürítését rendelheti el, a lakás pedig a lakáshivatal rendelkezésére bocsáttatik.

A múlt évben elfogadott törvény minden intézkedése fennmarad a jövőre is. Minden a jelen ideig végre nem hajtott bíróság előtti felmondás, vagy jogérvényes kilakoltatás a jelen törvény kihirdetésével érvényét veszti.

akár német nyelven. Jellemző azonban az aradi közönség közönyére, hogy az 1. adókerülethez eddig még egyetlen adóvallomást sem nyújtottak be, míg a második adókerülethez eddig összesen 5 darab vallomás érkezett be. Aradot két részre osztották be az adóvallomások benyújtása céljából. A két rész között választóvonalat a Liceum-tér, a Moise Nicora (Petőfi-utca), az Eminescu (Deák Ferenc-utca) és innen a Saguna (Varjassy Lajos-utca) a Holtmarosig. Ez a választóvonal zárja be a vasút felé azt a területet, vagyis a belvárost, amelyhez még Sęga, Gáj és a Mosóczy-telep is tartoznak. Azoknak, akik ezen a területen laknak, az I. adókerületnél kell vallomásaikat benyújtaniok. Az elválasztó utcákban és az ezektől a Ráczváros felé eső területen, valamint a Saguna (Varjassy Lajos-utcától) a Csafa felé eső utcákban lakók az I. adókerületnél nyújthatják be vallomásaikat

dik század elejének modern asszonya aktiv harcos Londontól Konstantinápolyig, sőt az Indiáig. — Minden ajtot keményen — és nem is sikertelenül — dönget amely odáig zárva volt előtte, vagy amelyet — rázárva tartottak. Nemcsak a parlamentek és az egyetemek kapuit, hanem — a háremét is. Egy vértelen, de heves és szenvedelmes világháború folyt vagy husz esztendőn át a nő teljes egyenjogúsításáért.

Ez a háború, amely a nagy világgégés előtti új nő zászlaját nem egy diadallal koszorúzta, ezerkilencszáztizennyegyben egyszerűen befejeződött a másik háború vértengerébe. Befejeződött az az egész világ, amelyben folyt és amelynek számára az új nő típusát, egyéniségét kiformálta. A nő, hála Istennek, az új világ számára is megmaradt. De ismered-e ennek az új világnak az új asszonyát? — Tudsz-e törekvésekről, amelyek a legújabb asszony gondolkodását s felfogását a maguk közösségében demonstrálják? Látod-e valami modern asszonyi szolidaritás vonalait? Van-e típusa a világháború

után való korszak asszonyának, amely a sorsok és az életviszonyok megváltozása által parancsolt helyzeti változáson túl is valami olyan különbséget mutat, amely felfogásában és céljaiban egy megmászult világ jellemző képviselőjévé teszi?

Nagyon is zárt világban élünk. Az emberiség széttört. A látóhatárunk kisebb lett. Talán ez az oka, hogy bizonyos meglevő és kialakult közösségekről se tudunk. Talán más, könnyebb, nagyobb és szabadabb életű társadalmakban a legújabb nő típusa igenis megvan. Talán... Mi nálunk még nyomokban se igen észlelhető. Itt olyan harcok és küzdelmek folynak, amelyeknek elemi voltukban nincs külön nemük, mint ahogy a divat is körülbelül csak annyi, hogy — fel kell öltözni. De nem lehetetlen, hogy az ok más és általánosabb. Valami nagy és mindent átítató ideiglenességi érzés tartja fogva ezt a frissen átteremtett világot. Olyan a levegője, amelyben határozottá és kialakulttá semmi sem tud érlelődni. Nem alkalmas arra, hogy típusokat termeljen.

kat. Az adóvallomások benyújtásának határideje április 15-én jár le és azt semmiesetre sem fogják meghosszabbítani. A pénzügyigazgatóság figyelmezteti a közönséget, hogy a vallomások benyújtását ne halassa az utolsó napokra, mert akkor nagy torlódás fog keletkezni, ami csak a közönségnek lesz kellemetlen.

Élv az, hogy mindenkinek kell adóvallomást benyújtania. Mindenkinek, aki jövedelemmel bír, vagy ha nincs is jövedelme, de önmaga tartja fenn magát. Eszerint még a koldusnak is kell adóvallomást benyújtania, mert a pénzügyi kormányzatnak az az elve, hogy mindenki fizessen adót, aki maga tartja el magát, legalább is a minimális évi 10 lei összegben. A családfő adóvallomást a feleség és a gyermekek vagyonáról is, mert a vagyonrészt a családban költik el. Azonban a megfelelő rovatban meg kell jegyezni, hogy kinek a tulajdona a vagyon. Ha valamelyik családtagnak külön jövedelme van, akkor annak magának kell arról külön íven vallomást tenni. A kereskedők az üzletbe befektetett tőkét vallják be, vagy ha ilyen nem volna, akkor az évi bruttó forgalmat kell bevallani, amelyből azonban a kiivetésnél természetesen megfelelő levonásokat eszközölnek és csak azután vetik ki az adót. A házak után a tényleg kapott házbérek alapján vetik ki az adókat, a háztulajdonos lakását pedig a kiivető bizottság becsüli fel összehasonlítás alapján. Természetesen a fi-

zetett házbérek összegét igazolnia kell valamivel a tulajdonosnak. Azok, akik több jövedelemmel bírnak, van ingatlanuk, kereskedésük és fixjövödelmük is, akkor mind a három után külön kell vallomást tenniük és mind a három ivet kell kitölteniük. Ha valakinek Aradon van fixjövödelme és Gyorokon szállója, akkor a fixjövödelme után Aradon kell vallomást tennie, míg a birtoka után Gyorokon és az adóját is ott fizeti az ingatlan után. Érdekes, hogy az eddigi állapottal szemben a jövedelmeket havi 4000 leig 4 százalékkal, azon felül pedig 8 százalékkal adóztatja meg a törvény. Ha valakinek 5000 lei fizetése van, akkor 4 ezer után 4 százalék adót fizet és az ötödik ezer után pedig 8 százalékot. De az összjövedelem után még egyszer megadóztatják az adóalanyt.

Aradon tíz adókiivető bizottság fog működni, ezek közül kilenc fog a városban házról-házra járni és kezükben a vallomási ívvel mindenkinek az otthonában fogják kiivetni az adót. Közvetlen tárgyalás alapján. Tehát nem lesz a feleknek a bizottsághoz való címélése. A bizottságok május elsején kezdik meg a munkájukat és a pénzügyigazgatóság számítása szerint 100—120 nap alatt fogják befejezni. Az adókat különben most kilenc hónapra fogják kiivetni, mert az elmúlt pénzügyi esztendő most április elsejével végződik, míg a legközelebbi pénzügyi esztendő január elsején fog kezdődni és január elsejéig tart.

„Ha koldulva is, visszatérek Erdélybe.”

(Egy braziliai kivándorló lelelezi a kivándorlási ügynököket. — Földmunkásnak és nem telenesnek szállítják ki az erdélyi magyar parasztokat Braziliába. — Herberger napja leáldozóban.)

Az Aradi Közlöny sorozatos cikkekben számolt be az erdélyi magyar nyelvterületen folyó lelkiismeretlen kivándorlási propagandáról. Megirtuk, hogy egy Herberger Gyula nevű volt főhadnagy ezerszámra expedálja Braziliába az erdélyi magyar parasztokat. Személyenként 1500 leit kassziroz be minden egyes személytől ezen kívül a braziliai kormány is tisztességes profitot biztosít számára. Herberger több száz oldalas, díszes illusztrációkkal ellátott prospektust osztogat a magyar falvakban s ezekben vagyogó képét rajzolja meg a tejjel-mézszel folyó braziliai Kanaának. Herberger azzal hitegette a magyarokat, hogy teljesen ingyen utazhatnak ki a tengerentúlra, ahol a kormány házat és földet ingyen bocsát rendelkezésükre. Az 1500 leien kívül, amely sorra a Herberger zsebébe folyik, tényleg nem kerül pénzbe az utazásuk, ezzel szemben azonban kötelezvényt kell aláírniok arról, hogy önszántukból, Herberger rábeszélése nélkül szánták rá magukat a kivándorlásra és hogy egy évig Brazília területét nem hagyják el.

Sztrigyszentgyörgy hunyadme gyel községben pár száz csángó telepes lakik. 5—6 holdas kisbirtokosok a sztrigyszentgyörgyi magyarok, akik azóta, hogy 12 esz-

tendővel ezelőtt idekerültek, a legbékésebb egyetértésben élnek a román hatósággal. A földbirtokreform sem hántotta őket, tiszta, rendes kis házaikban nyugodtan éldegéltek mindaddig, amíg be nem furakodott Közéjük Herberger. Propagandájának hatása alatt ebből az egyetlen falucskából mintegy száz ember vándorolt ki Braziliába. Szóval csak ezen az egy helyen 150.000 leit szedett össze Herberger ur. Ezidőszent is hét család vár Sztrigyszentgyörgyön indulásra. Kis vagyonszájukat elkő tyavetyélték, jórészt el is költötték a várakozásban. Bombaképpen csapott le egy falubeli gazda, most már braziliai lakosnak Kiss Sándornak a levele, amelyet testvérének Kiss Istvánnak írt.

„Sajnos, írja a levélben, nem úgy folynak itt a dolgok, amint Herberger Gyula ígérte. Szó sincs arról, hogy földet kapnánk. Mint földmunkások dolgozunk itt s én, mint nőtlen ember, éppen csak annyit keresek, hogy ennyivalóra te lik belőle. Ha az egy év letelik, kaphatok földet, ha megfizetem az árát. De miből fizessem meg? Ma radjatók ti csak otthon, ne csábítson benneteket a sok szép szó. Én is hazamegyek, mert ha koldulva teszem is meg az utat, akkor is visszatérek szülőföldemre.”

... és az a levélben, a

melynek még sok hasonló párja akad. Ennek tulajdonítható, hogy Herberger már nem mer megjelenni a magyar falvakban s maga is készül végül itthagyni Erdélyt. — Sok elkéseredett és visszatért kivándorló keresi Herbergert, akít a sok panasza a kormány is elejtett. Hírrelt könyvét legutóbb Bucarestben elkobozták.

Angol tiltakozás az érsek és társal kivégzése ellen.

(A szovjet nem hajlja végre a halálos ítéletet.)

Londonból jelentik: A moszkvai forradalmi törvényszék halálos ítélete általános megdöbbenést és felháborodást keltettek Angliában. Senki sem nyugtat meg az a körülmény, hogy a nagyoroszi végrehajtóbizottság a kivégzéseket elhalasztotta, Cieplak pétervári hercegérsek és Butkievics prelátus sorsát mindenki megpecsételtnek tartja. Az angol alsóházban tegnap végbement vita után a független munkáspárt is állást foglalt a véres szovjeturalom ellen, holott a moszkvai bolsevista kormánnyal eddigelé valamennyire rokonszenvezett ez a párt. Nevében Lansbury képviselő a következő táviratot intézte Moszkvába:

Kérjük, bocsássák szabadon a hercegérseket és a többi elítélt papokat. Ezt a kívánságot valamennyi brit szociálista nevében tolmácsoljuk az orosz kormánynál. Minden párt csatlakozik kívánságunkhoz.

O'Connor ir képviselő ezt táviratozta a bolsevista kormánynak:

Nagybritannia kétmillió ir lakosa nevében, akik legnagyobb részt a munkásosztályhoz tartoznak, fel-emeljük tiltakozó szavunkat a halálos ítéletek ellen.

Kenworthy, aki nemrég betutazta Oroszországot, a következő szövegű táviratot intézte Csicserinhez:

Komolyan figyelmeztetem önt, hogy a hercegérsek és a többi elítélt kivégzése sajnálatos következmények kel fog járni egész Angliában a közvéleményre nézve.

Borne bibornok, a westminsteri érsek tegnap este kijelentette, hogy egyházmegyéje nevében táviratilag fordult a moszkvai kormányhoz a halálos ítéletek megsemmisítése céljából. Megtáviratozta, hogy az orosz kormány megtorló eljárásának nincs semmi jogosultsága és minden civilizált államban a felzudulás vihára fog támadni az ilyen ítéletek nyomában, mert akiket elítéltek, csak köteleességüket teljesítették és olyan megszentelt elveket védelmeztek, amelyeknek szolgálatába szegődtek.

Madridból jelentik: A spanyol asszonyok szövetsége rádiótáviratot intézett Csicserinhez, amelyben az elítélt katolikus papok érdekében közbenjárását kéri.

Varsóból jelentik: Elterjedt hírek szerint az egész világból érkező tiltakozások dacára az orosz szovjet az elítélt katolikus érseket és társait ki fogja végeztetni. Ezzel szemben egy varsói jelentés arról ad hírt, hogy ma megjelent a lengyel kormány elnökénél a szovjet varsói képviselője és közölte vele, hogy a szovjet nem hajlja végre az ítéletet.

A király szentesítette az új alkotmányt

(Ferdinánd király beszéde. — Ünnepélyes fogadtatás a külügyminisztériumban.)

Bucurestből jelentik: Tegnap este hét órakor a király, a trónörökös, az udvari és a katonai méltóságok kíséretében a kormány összes tagjainak és a törvényhozó testületek elnökeinek az élén fogadta Bratianu Jonel miniszterelnököt, aki jelentette, hogy a parlament két háza elfogadta, megszavazta az alkotmányreformot. A miniszterelnök kérte a királyt, hogy az új alkotmányt hagyja jóvá és szentesítse. Ferdinánd király válaszában kijelentette, hogy köszönettel tudomásul veszi az alkotmányozó nemzetgyűlés határozatait és az új alkotmány rendelkezéseit jóváhagyja és megerősíti azokat az alkotmány által előírt királyi szentesítéssel.

— *Őnök uraim — mondotta a király — bírzzék meg és alkalmazták ezt az alkotmányt, miként én is arra köteleztem magamat eskümm által, amelyet trónralépésemkor tettem le és kívánom, hogy az új alkotmány*

biztosítsa drága hazánkban tovább fejlődését és boldogulását.

Ezután arra kérte a miniszterelnököt, hogy juttassa el a parlament tagjaihoz szerencsekívánatait és köszönetet a teljesített munkáért.

A hivatalos lap ma száma közli az új alkotmányt a király aláírásával és az összes miniszterek ellenjegyzésével. A lapok megjegyzik, hogy a király beszéde arra vall, hogy nem fog újabb esküt tenni az alkotmányra. Tegnap este kilenc órakor a külügyminisztériumban ünnepélyes fogadtatás volt, amelyen Bratianu miniszterelnök tudomására hozta az egybegyűlt képviselőknek és szenátoroknak, hogy a király jóváhagyta és szentesítette az alkotmányt. Bratianu köszönetet fejezte ki a többség tagjainak és hangsúlyozta, hogy a kormány előtt csak az ország érdeke lebegett. Végül rámutatott arra, hogy az ellenzék akciója teljesen kudarcra végződött.

Ötvenmillió

dolláros üzlet.

(Ford hadat üzen az angol gumi kereskedelmének.)

Az amerikai üzleti világnak nagy szenzációja van, Henry Ford és Harwey Firestone olyan arányú üzletet terveznek, amelynél nagyobb szabású még eddig az amerikai üzleti életben sem igen volt. Ötven millió dollár tőkével részvénytársaságot alapítottak, hogy megtörjék Anglia uralmát a világ gummipiacán. A világ gummitermelése legnagyobb részt Angliában van, a brazíliai gummitermelés Angliáé és angol társaságok irányítják a gummiproduktusok öt-hatod részét. Ismeretes, hogy a háború alatt a központi hatalmak mennyire érezték a gumi hiányát s éppen ezért fordult az Egyesült-Államok kormányának figyelme is a gummikérdés felé, mert hiszen egy olyan háborús eshetőség alkalmából, amikor Anglia és Amerika esetleg majd egymással szemközt állanak, könnyen megtörténhetnének hogy Anglia egyszerűen elvágja az Egyesült-Államokba irányított gummiszállításokat és ezzel megbéníthatja az Unió egész ipari termelését. Így azután már a háború alatt az Egyesült-Államok kormánya a Fülöp-szigeteken megkezdte a gummitermelést, aminek már vannak is némi eredményei. Ugyanekkor azt javasolta a hadügyi kormány, hogy félmillió dollár költséggel kezdjenek kutatásokat, hogy az Egyesült-Államok mely pontjait alkalmasak a gummitermelésre. Különösen Hoover sürgette ennek a tervnek megvalósítását, míg Weeks, a kabinet másik tagja, azt vitatta, hogy a four power treaty, a washingtoni tengeri egyezmény ugyanis kizárja az an-

gol-amerikai háború lehetőségét és így főleg foglalkozni ezzel a problémával.

Ilyen körülmények között avatkozott Ford a gummüzletbe. Az állam félmillió dollárja helyett ő ötvenmillió részvénytársaságot alapít, s már expedíciót is küld a Fülöp-szigetekre és Brazíliába, hogy újabb gummitermelő területeket kutassanak föl. Fordot két szempont vezeti az egész kérdésben: az egyik, hogy az az autógyártáshoz szükséges gummit maga akarja előállítani, a másik pedig az, hogy kitűnő üzletnek tartja a gummitermelést és éppen ezért akarja fölvenni a versenyt az angol gummiproduktusokkal. A világ gummiproduktusainak háromnegyed részét az Egyesült-Államok fogyasztják el; Ford nem akarja kiengedni a kezéből ezt az üzletet. Azt igéri, hogy olcsóbbá teszi a gummit, s az olcsó autók után megcsinálja az olcsó gummit is. Ötvenmillió dollárral csakugyan hozzá lehet fogni az üzlethez.

A házak szabad forgalma.

(Az új lakbértörvény Magyarországon.)

Budapestről táviratozzák: A lapok munkatársai Vass József népjóléti miniszterrel beszélgettek és felvilágosítást kaptak az új lakbérrendeletre vonatkozólag. A miniszter kijelentette, hogy a bérlemények szabad forgalmából most annyi fog megvalósulni, hogy az újonnan épült házak, illetőleg az új építkezéssel egyenlő mérvű alakítások már most is a tulajdonosok szabad rendelkezésére állanak. Egyébként a többi vonatkozásokban a forgalom továbbra is kötött marad. A hatszobás és a nagyobb lakások 1924. május elsején hatályos 1923. november elsején alkalmazhatók. Ugyazint az üzleti házak terén is bizonyos szabad forgalmat kontemplál. A

teljesen szabad forgalmat tehát addig nem engedik meg, amíg az építkezések meg nem indulnak és ezeknek a tényleges eredménye nem konstataálható. A rendelet május elsejére minden kategóriára nézve 30 százalékos béremelést mond ki az 1914. évi tiszta házbérszeg alapján. Az augusztusi negyedre ugyanezen az alapon még husz százalékos emelést engedélyez, tehát összesen ötven százalékos emelést. Az üzlethelyiségek béreit háromszori béremeléssel az 1914. évi bérek szintjére emelhetik, a boltberek május, augusztus és november hónapokban történő ötvenszeres emelésével.

Az Aradi Közlöny t. hirdetőit

Kérjük, hogy husvéti hirdetésekkel adják át mielőbb lapunk kiadóhivatalának, hogy azok minél jobb helyre kerülhessenek. Lapunk husvéti száma hirdetésekkel legkésőbb szombat délig vesztünk fel.

Uj rend az idegenellenőrzésére

(A szigurancaik továbbra is meghosszabbíthatják ideiglenesen a tartózkodási engedélyüket.)

A belügyminiszter az idegenek ellenőrzésének szigorúbb keresztvitelét határozta el. Ma ebben az ügyben újabb rendeletek érkeztek az illetékes hatóságokhoz. A külföldi utlevéllel Romániában tartózkodó idegeneknek, amennyiben tartózkodási engedélyüket meg akarják hosszabbítani, ezt a belügyminisztérium egyik osztályát képező sziguranca vezérigazgatóságtól kell kérniük.

A belügyminiszter most érkezett rendelete szerint a tartózkodási engedély meghosszabbítása iránti kérvényt csak az erdélyi szigurancafelügyelőség útján lehet beadni és a bukaresti vezérigazgatóság a közvetlenül hozzá benyújtott kérvényeket ezáltal nem veszi figyelembe.

Az újabb rendelkezést illetékes helyen ezzel indokolják, hogy a tartózkodási engedély meghosszabbítása iránti kérvényeknek a bucurestti vezérigazgatóságnál történő beadását legtöbb esetben posta feladóvevélyvel igazolják a külföldi alattvalók és ennek alapján a szigurancaik ideiglenesen a vezérigazgatóság válaszáig megérkezéig meg is hosszabbították az idegen tartózkodási engedélyt. Igen sok esetben azonban a feladó vevény dacára sohasem érkezett meg a kérvény, de annál több üres boríték érkezett a bucurestti vezérigazgatóság címére. — Az új rend szerint a helyi szigurancaik az általuk kitartott és Bucurestbe továbbítandó kérvények alapján a tartózkodási engedélyüket a vezérigazgatóság válaszáig megérkezésig meghosszabbíthatják.

Hogy áll a leu?

Március 29-én fizettek 100 lelért:

Párisban 750 frankot.

Budapest 1900 külföldi koronát.

Bécsben 33580 koronát.

Az új rendőrkerületek.

(Ki hol adhat be panaszt?)

Az Aradi Közlöny tegnapi számában foglalkozott az aradi államrendőrség tervbevevett decentralizálásával. A rendőrségek felkészítette a rendőrkerületek új beosztását. Az egyes kerületekbe tartozó utcák lakosai kizárólag a kerületi rendőrségnél tehetnek meg panaszukat.

Az első kerület április elsejétől a Strada Marasesti (Kossuth-utcai) központi rendőrségen lesz és a következő utcák tartoznak hatáskörébe:

Bvdul Regina Maria (Andrássy) Bvdul Regele Ferdinand I. (József h. si Boros Beni-tér), Strada Cotului (Könyök), Strada General Grigorescu (Tabajdi), Strada Murasului (Maros), Strada I. Decembrie (Fa-utca), Calea Radnei (Tisza István), Strada Lupului (Farcas), Strada Ernei (Tél), Str. Vantului (Szél), Strada Dimitrie Bolinteanu (Irányi I.), Bvdul Carol I. (Erzsébet), Bulev. General Dragalina (Apponyi), Strada Bratianu (Weitzer), Strada Unirii (Fábián), Strada I. P. Desseanu (Révay), Iosif Vulcan (Kazinczy), Strada Consistoriului (Batthyány), Strada Sincai (Szt. Antal), Strada Gheorghe Ionescu (Gróf Károlyi), Strada Caragiale (Csiky), Strada Episcopul Radu (Magyar), Strada Greceanu (Perényi), Str. Horia (Széchenyi), Str. Alexandri (Salacz), Strada Ilarie Chendi (Kölcsey), Strada Sarosy (Sárosi), Strada Episcopul R. Ciorogariu (Vécsev), Strada Marasesti (Kossuth), Strada Granicerilor (Török Ignác), Strada Costa Negri (Nagy Sándor), Strada Simion Balint (Dessewffy), Strada Viclenie Babes (Kiss Ernő), Strada Cosbuc (Wesselényi), Strada Olibo Birta (Varjassy József), Str. Mica (Kiss-u.), Strada Popa (Gheorghe (Ferdinánd), Strada Closca (Szent László), Strada Crisan (Karolina), Piata Mihai Viteazul (Ferenc-tér), Strada Anton Mocioni (Orezy-u.), Strada Tudor Vladimirescu (Dobó), Strada Sft. Gheorghe (Dezso), Strada Cornel Popescu (Edelspacher), Strada Teodor Sarb (Török G.), Strada Nicolae Grigorescu (Munkácsy), Strada Mureseanu (Nádor), Str. Mircea Stanescu (Verhóczy-utca.)

A Str. Gozsdu (Szent István-utca) 2. szám alatt elhelyezett második kerületi rendőrséghez a következő utcák tartoznak: Str. M. Cogalniceanu (Mikes. Kelenzen), Str. Granitei (Határ), Str. Miilociului (Közép), Str. Fabriciei (Gyár), Str. Veche (Uj), Str. Minervei (Iona), Str. Margarete (Margit), Str. Mana de aur (Aranykéz), Str. Santului (Árok), Str. Canalului (Csatorna), Str. Sft. Spiridon (Kálman), Str. Stal Dimitrie (Lajos), Trandafirilor (Botond), Str. Madaci (Madassi), Str. Badea Cartan (Angyal), Str. Trombetei (Trombita), Str. Romus (Virág), Str. Spiru Gheorghe (Akác), Str. Vendel (Vendel), Str. Kismolnar (Kismolnár), Str. Romul (Vilmos), Str. Adanca (Mély), Str. Tarmului (Part), Str. Ciocarliei (Füri), Str. Fatan (Fácán), Sarvasi (Sarvas),

str. Grigorie Alexandrescu (Bercsényi), str. Görbe (Görbe), str. Cornul Vanatorului (Vadászkürt), str. Pescarului (Tökölly I.), str. Carasilor (Szekeres), str. Corabiei (Hajó), str. I. Russu Sirianu (Aulich Lajos), str. Knezich (Knezich Károly), str. Barbu dela Vrancea (Lahner György), str. Dr. Romul Veliciu (Lipót), str. Nicu Filipescu (Flórián), Goidu (Szent István), Ioan Rusu (Lujza), str. Tribunalul Butean (Bem), str. Turnului (Lovarda), str. Ecaterina Teodora (Heim Domokos), str. Brancovici (Lázár Vilmos), str. Seminarului (Sina), Daranyi (Darányi), str. Alexandru Gavra (Csernovits P.), str. Ovar (Ovár), str. Trei Vrabi (Háromveréb), str. Tib. Axente (Damianics), str. Cercetasilor (Szt. Pál), str. Matei Corvin (Hunyadi), str. Pavel Chinezu (Kini-zsy), str. Gheorghe Baritiu (Rákóczy), str. Ioan Meftaru (Forray), str. Romanului (Zrinyi), str. 29. Decembrie (Hasszinger), str. General Berthelot (Aczél Péter), str. Sinagogei (Chorin Áron), Colonel Pirci (Vörösmarthy), str. Bucur (Eötvös), str. Gheorghe Eazar (Simonyi), str. Soarelui (Zoltán), str. Trib. Hobra (Boczkó), str. Bvdul Carol I. (Erzsébet körút), Bvd. General Dragalina (Apponyi), str. Teodor Ciotea (Pötenberg), Piata Imparatul Traian (Atilla tér), Piata Catedrala (Tökölly tér), Piata Avram Iancu (Szabadság tér), Piata Plevnei (Árnád), Piata Pestelui (Haltér), Piata Bocskay (Bocskay), Piata Luptei (Szt. Péter), Piata Sft. Sava (Kelemen), Piata Caciulei (Silveg-tér.)

A harmadik kerület a str. Coasei (Kasza utca) rendőrség utcai a következők: Calea Saguna (Varjassy Lajos), D-na Purgly (Purgly Lajosné), Oituz (Illés), Sava Raicu (György), str. Rahovei (Mihály), str. Grivitei (Miklós), str. Pasunei (Legelősor), str. Abatorului (Vágóhid), str. Dimitrie Raicu (Andrényi K.), str. Secerei (Saslot Domokos), str. Coasei (Kasza), Gen. Coanda (Borona), str. Capitan Ienat (Kapa), str. Dorobantilor (Urbán Iván), Laie Barna (Csatorna), str. Pionerilor (Kosár), str. Dolmei (Töltés), str. Tiglei (Tégla), Malul Murasului (Marostáj), str. Luncei (Völgy).

A Piata Stefan cel mare (Béla-téri) negyedik kerület utcai a következők: Str. Puscasilor (Lövész), Str. Virginia Hotoran (Erzsébet), Str. Ormai (Ormay), Str. Weitzer (Vas), Str. Miron Costin (Leiningen), Str. Colonel Paulian (Fábián), Calea Aurel Vlaicu (Pécskai-ut), Calea 6 Vapatori (Curticsi-ut), Calea Bihorulului (Nagyvárad-ut), Str. Alba Iulia (Zsófia), Str. Elena (Gizella), Str. Ardealului (Erdélyi), Str. Strungurului (Szöllő), Calea Simandului (Simándi-ut), Str. Lenkei (Lenkey), Str. Lehel (Lehel), Str. Tutunului (Dohány), Str. Primaveraei (Bátory), Str. Petru Papos (Gát), Str. Maritei (Mária), Str. Zimandului (Zimándi-ut), Str. Gelu (Almos), Str. Apafi (Apafy), St. O. Iosif (Bajza), Budai Delean (Csokonay), Str. Cornei Leucutia (Dugonics), Str. Bethlen (Bethlen), Str. Nicolai Bertalan (Mikolai Bertalan).

Az ötödik ségai kerület utcai a következők: Str. Vas Gereben (Vas Gereben), Str. Ciaba (Ciaba), Str. Czuczor (Czuczor), Str. Csordás (Csordás), Str. Pázmány (Pázmány), Str. Szilágyi (Szilágyi), Str. Toldi (Toldy), Str. Martinovici (Martino-

vics), Str. Gheorghe Ionescu (Treffort), Str. Constantin Brancoveanu (Koszoru), Str. Tehen (Tehén), Str. Turmei (Csorda), Str. Rozsa (Rózsa), Str. Bereriei (Sörház), Piata Csemegi (Csemegi-tér), Str. Katona (Katona), Str. Tompa (Tompa), Str. List (Liszt), Str. Ciprian Porumbescu (Erkel).

A gáji kerület utcai a következők: Gradinarilor (Magyar), Str. General

Doda (Oláh), Str. Marmintilor (Temető), Str. Concordiei (Huszár), Str. Tribunal Corches (Csorda), Str. Ret (Rét), Str. Sarbeasca (Szerb), Str. Orovil (Orovil), Str. Noua (Uj-utca), Str. Fantinei (Kut-utca), Str. Faurilor (Kovács), Str. Névtelen (Névtelen), Str. Kurta (Kurta), Str. Bisericei (Templom), Str. Epurului (Nyul), Sft. Ioan (Szent János) Sft. Elena (Gizella).

Sarah Bernhardt tizparancsolata

(Aki előre két kriptát vásárol magának. — A mulábas Sasfiók.)

A most elhunyt kiváló francia tragika, írják a párisi újságok — dédnagyanyja volt. Még mint dédnagyanyja is fellépett az „Orléansi szüz” címszerepében. Csupán azt a részletet törölték a szerepéből, amelyikben Johanna a bírái előtt 20 esztendősnékk vallotta magát. A tragika amerikai turné alatt egy tizparancsolatot állított össze a maga számára, amit egy újságíróval ilyen pontokban közölt: 1. Egyetlen egy célod legyen, ami egész életedet betölti. 2. Legyenek mellékélekedések is, azért, hogy ne légy egyoldalú. 3. Döntsd el, hogy mi a lényeges az életedben és oda koncentrálj minden erődöt. 4. Döntsd el, hogy mi nem lényeges az életedben, s azzal ne törődj. 5. Minden pillanattól az érdekeidnek megfelelő motivumot keresd ki. 6. Azt add, ami tetszik neked, vagy ami izlik, de ne annyit, amennyit szeretnél. 7. Sok vizet igyál és sok gyümölcsöt. 8. Ott és akkor aludj, amikor és ahol elfáradtál. 9. Sokszor pihenj napközben, — akkor hosszúéletű leszel. 10. A hivatásodat áldásnak és élvezetnek tekintsd, nem pedig büntetésnek.

A tizparancsolat persze nem akadályozta meg Sarah Bernhardtot abban, hogy a maga halála kérdésével ne foglalkozzék. A Pére Lacheise temetőben már tíz évvel ezelőtt kriptát vásárolt és mindennap friss virágokkal díszítette ki. Ezt megelőzőleg a Belle Isle bretogni szigeten, egy várban vett meg egy sírhelyet. Romantikus módon építtette ki ezt az erődöt, a tengerpart közelében. Utólag megváltoztatta a szándékát és most mégis csak Párisban temették el.

A nagy Sarah legutóbbi évét leginkább Amerikában töltötte. Egy távirati ügynökségnek egyéb dolga sem volt, mint az amerikai turnét Európának letudósítani. Több heti diadalmas vendégszereplés után azt táviratozta az ügynökség, hogy a művész sulyos beteg lett és már meg is barátkozott azzal a gondolattal, hogy távol hazájától hal el. Néhány nap múlva azt táviratozták, hogy Bernhardt asszony agozójánál. Aztán: a hotel, ahol lakik, kigyulladt, porrá égett, és két tüzoltónak köszönheti az életét. Írtak Sarah amerikai turnéjáról olyat is, hogy a turné végeztével Indiába és Ausztráliába megy egy kis társulattal és ott elütsza a Kaméliás hölgyet. Mielőtt Európába visszautazott, magához kérte az amerikai lapok

riportereit és dikált egy cikket a számukra, amelyben amerikai impressziót fejtegette, különös tekintettel az amerikai nőkre. Az amerikai nőkért rajongott a tragika, sokkal különb és finomabb embereknek tartotta őket, mint a francia hölgyeket.

Amikor annak is elterjedt a híre, hogy Sarah lábát amputálták, s mulábbal játssza el legközelebb a „Sasfiókot”, — akkor, egészen természetes, számos kétkedő akad, akik nem hitték el az egész operációt és reklámnak állították be a dolgot. Ezuttal csalódtak. Pél dáfian energiával és páratlan játék-kedvvel lépett színpadra, ezután az operáció után Sarah Bernhardt. Voltak a francia lapoknak cikkei, amelyekben realiztikusan rajzolták meg azt a kínos és szomorú hatást, amit Sarah színésznői erőlködése a legutóbbi időben tett. Mikor három évvel ezelőtt New-Yorkban járt, csak a kitünő Burger professzor beavatkozásának köszönhető, hogy egy színházi előadás után el nem pusztult. Az utóbbi esztendőknél során a tragikának anyagi gondjai is voltak, mert a fia pénzügyi ügyeket vették igénybe, az ő büdzsét is. A művész egyik unokáját egyéb ként Louis Verneuil, az új francia drámaíródalom egyik kitünősége vette el feleségül. Hogy ma Verneuil arrivé Franciaországban, azt nagyrészt a tragika színház összeköttetésekének köszönheti.

Elítelt angyalcsinálók.

(Az aradi törvényszék ítélete.)

Annak idején, 1921. szeptemberének elején nagy port vert fel Aradon az a bűneset, amelynek középpontjában Zuba János aradi hentesmester felesége és cselédei állottak. Az aradi rendőrség Konstantin és Borlea nevű detektívvel kinyomozták, hogy a hentesmesternének két cselédje, Tóth Anna nevű félkegyelmű leány és Regyis Julia áldott állapotba kerültek és Kistaludi Fülöp né születésű segélyével elhajtották magzataikat. Eredetileg Zuba Jánosné ellen is sulyos vád merült fel, hogy a cselédnők bünében részes volt, a vizsgálat azonban nem derített ki Zubáné ellen terhelő bizonyítékokat és ezért két napos letartóztatás után szabadonbocsájtották. Ma tartották ebben az ügyben a főtárnyalást. Kovács József táblabíró tanácsa, amelyben Aknay Andor és Köller János táblabírák vettek részt mint tanácsstagok, Pausesti ügyész vádbeszéde és a védők védbeszéde után a következő ítéletet hozta: Kistaludi Fülöp né és Tóth Annát hat hónapi, Regyis Juliát öt hónapi, Zuba János né pedig három heti elzárásra ítélték.

HIREK.

Allamkölsönt kér a város.

(A főpolgármestert és főszámvevőt Bucurestibe hívták.)

Dr. Robu János főpolgármestert és Berzován János főszámvevőt a belügyminiszter átvirtatlag Bucurestibe rendelte. A főpolgármester és a főszámvevő ma este indultak Bucurestibe és magukkal vitték a már teljesen kész költségvetési tervezetét. A belügyminiszter kihallgatáson fogadja több erdélyi város főpolgármestereit és meghallgatja véleményüket és javaslatukat a költségvetésben feltüntetett hiányok pótlására vonatkozólag. A Bucurestiben tartandó tárgyaláson fog eldölni, hogy Arad város vezetősége vehet-e ki pótdadót a jövő költségvetési évre, vagy az új adótörvényben meghatározott városi adókkal fedezheti-e szükségleteit? Az utóbbi esetben a város kénytelen lesz államkölsönt igénybe venni, mert a törvényben előírt adókat csak hónapok múlva szedheti be.

Az alkotmány szentesítése és Arad. A prefektúra ma délelőtt táviratot kapott, hogy Őfelsége a király szentesítette a parlament által tegnap megszavazott alkotmányt. Az eseményt Arad közönségével a prefektúra falragaszokon közölte. A táviratban kapott kormányrendelet értelmében az aradi házakat és a nyílt üzleteket nemzetiszínű zászlókkal lobogózzák fel három napon keresztül. A legtöbb házra és üzletre már ma kitűzték a zászlót, s a prefektúra rendelkezése értelmében azoknak még pénteken és szombaton is kint kell maradniuk.

A határmegállapító bizottság munkája. Néhány nappal ezelőtt megemlékeztünk arról, hogy az Aradon tartózkodó román-magyar határmegállapító bizottság rövidesen befejezi munkáját, aminek eredményeiről hivatalos kommuniké adnak ki. Ma arról kaptunk értesülést, hogy a határmegállapító bizottság működéséről szóló hivatalos jelentést a nyugati hadseregszervezési bizottság adja ki, amely néhány nap múlva állítja össze a hivatalos szöveget. A bizottság tagjai tegnapelőtt Budapestre utaztak, ahonnan a magyar delegátus és a beosztott magyar tiszték kivételével tegnap este a gyorsvonattal visszaérkeztek Aradra. A határmegállapító bizottság tagjai holnap hagyják el Aradot és itt egyelőre csupán a titkárság tartja fenn működését. A határmegállapító bizottság titkársága továbbra is a bizottság jelenlegi helyiségeiben tartja hivatalát, a pénzügyigazgatóság második emeletén.

Vallásos est az ág. evangélikus templomban. Vasárnap, husvét első napján este 6 órai kezdettel az evangélikus templomban husvétii vallásos ünnepély lesz. Számos alkalmi költemény fog elhangzani s az evangéliumi ifjuság énekkara husvétii énekekkel fogja emelni az ünnepély szépségét.

Nyugdíj-kifizetések. Az aradi pénzügyigazgatóság nyugdíjügyosztálya közli, hogy április 3-án a polgári (civil), 4-én a tanítói és 5-én a katonatisztek, a katonatiszti özvegyek és a katonatisztek árváinak a nyugdíjait fizetik ki. A nyugdíjasok, hogy kifizetés körül fennakadások ne történjenek, a saját érdekükben az itt közölt napokon vegyék fel nyugdíjaikat.

Ujabb tüntetések Jassyban. Bucurestiből jelentik: Az elmúlt éjjel Jassyban nagy antiszemita zavargások voltak. A részletek még hiányoznak. (Rador.)

Bucurestiben sem adták be az adóvallomást. Bucurestiből jelentik: A pénzügyminiszteriumban nagy feltűnést kelt, hogy Bucurest lakosságának legnagyobb része még nem nyújtotta be az új adóvallomásokat. Eddig mindössze 2-300 adózó tette meg az előírt deklarációt.

Nagy György meghalt. A magyar politikai élet egyik jellegzetes alakja halt meg ma: dr. Nagy György budapesti ügyvéd, volt országgyűlési képviselő, a magyar köztársasági párt megalakítója. Budapesti tudósítónk távirati jelentése szerint a 43 éves dr. Nagy György hialála hajnali két óraker következett be. Dr. Nagy György, aki a Székelyföldről került a magyar fővárosba, mint fiatal ügyvéd lépett a politikai pályára. Függetlenségi és 48-as párti programmal küldte az egyik székely kerület a magyar parlamentbe, ahol különösen a véderőtörvény elleni obstrukcióban vett tevékeny részt és különösen szélsőséges irányú beszédeivel keltett feltűnést. Később extrémizmusa miatt ki is lépett a pártból. Később kimaradt a parlamentből. Magyarországon ő alapította meg a köztársasági pártot, a melynek elnöke volt. Nem rég porbe is fogták, de nem került ítéletre a sor. Nagy György már régóta betegeskedett, szervi szivbaja volt, amely ma hajnalban végzett az erős fizikumú férfival.

Stinnes és a Rimamurányi Budapestről jelentik: Az Echo du Danube értesülése szerint Stinnes Hugó tárgyalásokat folytat a Rimamurányi Vasművek igazgatóságával.

Kemény Miklósné táncművésznő és Kalmár Tibor zeneszerző estéjként valóban magas kultúrnívón álló előadásokban fogják gyönyörködtetni a vacsorázó közönséget. A kitűnő hírű művészek előadása naponta záróráig tart Belépti díj nincs.

A vámdíjak nem emelkedtek az ötszörösére. Efr. N. Josefovici nemzetközi szállító és vámoló cég tudomásul adja tisztelt üzletfeleinek, hogy a Monitorul Oficial 279. száma szerint a vámdíjak nem emelkedtek az ötszörösére, csak az importnál és exportnál módosított néhány vámtétel. Felvilágosításokat díjtalanul nyújt a Josifovici-cég irodája Bulevardul Regina Maria (Andrássy-tér) 21. Telefon 166.

Keze fehér és lágy lesz Kaiser-Boraxot ha vesz.

A bliccelés, a bakancsszög és a gáji kántor.

(Egész komoly levél a nagyszágos aradi közönséghez.)

Nagyszágos közönség, nagyon tetszik tévedni, hogyha azt méltóztatik hinni, hogy az itt fentebb leírt cím csak úgy ötletszerűen jött az eszembe. Ami alább következik, az, — bármilyen tréfásnak lássék is — véres és tragikomikus fotográfiája a háború utáni morálnak, ami nincs. Mert hogy nincs, az mindárt kiderül. Egy pillanatszerű türelmet esedezem. Hogy kerül a kávéházi bliccelés egy kategóriába a bakancsszögekkel, vagy a gáji kántorral, aki nem jár kávéházba és anyagi helyzeténél fogva a bakancsviseletet sem engedheti meg magának? Ugy kerülnek egybe, hogy mindhárom eset ugy nevezett anyagi dolog. Pénzről lesz szó. Az osztrák koronáról, a cseh államháztartásról és a gáji kántor havi átalányáról. Különös tekintettel Aradra. Mert Arad a világ fókusza és Turankhamentől, akit feltaláltak, Thurzó urig, akit a labdacsokat feltalálta, mindenki és minden aradi.

Aradi indítvány az osztrák valutajavításra.)

Nemrégem cikket irtam az Aradi Közlönybe arról, hogy havonta tízezer lejt bliccelnek az aradi kávéházakban. Mátyás és Endre és Tóth ur és a többi aradi főpincérek mind, annak idején alig bíhették el, hogy belekerülnek a világsajtóba. Nem rajtuk és nem rajtam: az aradi kávéházi bliccelőkön mult hogy cikkem végigzónázta az erdélyi sajtót és Bécsbe is elérkezvén, napvilágot látott az ott megjelenő „Jövő” című újságban. Az élelmes riportert, aki az aradi bliccelők iránt érzett szimpátiából közgazdasági problémát fejtett föl cikkből, megállapítja, hogy az aradon elbliccelt havi tízezer lejt osztrákban hárommillió és három ezer osztrák koronát tesz ki, miből még a mai horribilis árak mellett is vígan élhet az ember három hónapig — a Semmeringen.

Már most: engedtessek meg egy utóhang. Itt Aradon csak négy kávéházban bliccelnek ennyit. — Bécsben is bliccelnek. De ott több kávéház van, ugy emlékszem. Tíz annnyival többet bliccelnek, az ennyivel több a kávéház. Mondják, van ötszáz elsőrendű kávéház Ring és Kärthnerstrasse körül. Mert ennyi van, a Schottentliortól a Kriegsministeriumig terjedő körzetben. Gyermekekori szorzási táblékai szerint ötszázszor három millió és háromszázszor osztrák korona: ezerhatszázötven millió osztrák korona. Egmilliórd és hat százötven millió. Több, mint másfélmilliárd. Ennyit bliccelnek Bécs

Tompos Ella lakásafférja. Az aradi lakásbérheadó bizottság tegnap délután tárgyalta Tompos Ella szimművésznő lakásügyét. A szimművésznő hetekkel ezelőtt vált el törvényesen a férjétől, dr. Bauer Félix ügyvédtől, aki már hónapok ezelőtt költözött el a lakásukból. Amikor a válás iratait készítették el, dr. Lichtfuss István ügyvédi irodájában egy iratot irtak alá, amely szerint Tompos Ella nem reflektál tartásdíjra s ezzel szemben az övé lesz a volt lakásuk. Bauer Félix dr. egyedül álló ember. Tompos Ella azonban a lakásban harmadmagával lakik, mégis Bauer Félix azon a cimen

ben, hozzávetőlegesen, hogy re-vánsot adják a wieni Kollégámnak.

Van szerencsém a bécsi osztrák állam polgárok lelkiismeretét ezzel a másfélmilliárddal megterhelni. Német-Ausztria területén ezzel a tízmilliárddal.

Seypel kancellár fogadja jöndulatam ezt az aradi valutajavítási indítványt. Az osztrák bliccelők megmenthetik a jóvátételi kérdést és helyrebillentik az államháztartás mérlegét Aradról.

Bakancsszög és államháztartás.

Nem így vagyunk Csohországban. Ott nem blicceléseket szövezik le, hanem a szöveget bliccelik el. Tessék idefigyelni:

A Munkács tria: A csehszlovák országos katonai parancsnokság 93. száma napiparancsban elrendelte, hogy ezennel a katonai bakancsok talpára 42 szög helyett 30 szöveget szabad beverni. Ezáltal 43000 bakancsszöveget takarítanak meg s ezt a megtakarítást az állam költségvetésébe apasztására fogják fordítani.

Mi történik itt? 43.000 bakancsszög lesz megtakarítva. Aki ezeketán csodálkozik a cseh korona valutáris magasságán, s hunyja be a szemét: nincs is csoda itt, csak 43.000 bakancsszög. Ez az a bakancsszöggel a feiérn találják a szöveget. A pénz, ami ilyen szögben fekszik, apasztia a költségvetést. A költségvetésben benne van a Massary elnök reprezentációs költsége éppen ugy, mint a falusi kántor fizetése. A falusi kántor fizetését föl lehet emelni a bakancsszögekből.

A gáji kántor javadalma.

Fel kellene emelni például ilyen bakancsos alapon a gáji kántor fizetését is. A vén bakancsos és fia, a gáji kántor, nem utolsó história és szorosán összefügg az államháztartással. 1970—1923. prim. szám alatt Arad város a Kegyvadászok alatt álló aradgáji káth. egyháznál üresedésben lévő kántori állásra március 25-én pályázatot hirdetett. Ezen állás díjazása — írja a pályázati felhívás — a stolon kívül havonta 150 lejt fizetés, havi 100 lejt drágasági pótlékkal és havi 50 lejt lakáspénz. Összesen 300. mond háromszáz lejt. Ezt aztán átszámíthatja a bécsi kolléga osztrák koronára. A gáji kántor egy killet vehet érle Bécsben, vagy egy bakancsszöveget Prágában.

Csak ennyit akarlam mondani. nagyszágos aradi közönség.

Fekete Tivadar.

hogy a lakás az ő nevéen volt, a lakást most magának követelte. A bizottság arra az állápontra helyezkedett, hogy egymás között nem egyezhettek meg a lakásra vonatkozólag és ezért Bauer Félixnek ítéte oda a Baritiu (Rákócy)-utca 12. sz. alatt levő három szobás lakást. A határozatot Tompos Ella megfelebezte.

Felemelték a pénzbéli büntetéseket. A ma Aradra érkezett Monitorul Oficial közli, hogy a törvényekben és rendeletekben megállapított különböző pénzbüntetések és pénzbírságok minimális és maximumis összege tizszerezésre emeltetett fel

A pénzbüntetéseknek fogházbüntetéssel való megváltása esetén ezután nem husz, hanem ötven lei számítható egy napra.

— Nem lesznek kórházi igazgatók. A hivatalos lap legújabb száma közli, hogy a kórházaknál és intézeteknél addig érvényben volt igazgató orvosi cím megszünik és teendőit ezután a főorvos végzi el. A címváltoztatás oka a kiadások csökkentése, mert az igazgató-orvos címevel együtt külön honoráriumban részesült. Ezután csak a főorvosi illetmények adhatók ki a vezető orvosoknak.

— Halálozás. Ifj. Markovits Miklós aradi csizmadia mester március 28-án, szerdán délután, 50 éves korában hosszú szenvedés után meghalt. A derék aradi iparost kiterjedt rokonság gyászolja. A temetés holnap, pénteken délután 5 órakor lesz a Str. Petru (Péter-utca) 2-a számú házból.

— Hatvannégy kérvény után — hajléktalan. Orbán Józsefné, egy 15-pincér felesége 1914. óta lakik a Kádár vendéglő épületében egy kamarában 14 éves kisleányával. A férj, aki éveken keresztül a Demokrata-kávéház bérletje, jelenleg Déván tartózkodik. Orbánné már 62 kérvényt nyújtott be eddig a lakáshivatalhoz, hogy tisztességesebb lakáshoz jusson. Lakást azonban nem kapott eddig, sőt holnap ki fogják lakoltatni a kamarából is, mert renoválják a házat. Érdekes, hogy ő az egyetlen, akit a renoválás miatt kilakoltatnak. Ezzel Orbánné teljesen hajléktalanná válik.

— Az aradi kávéházi és éttermi alkalmazottak új szerződése. Ma délután az aradi kávéházi és éttermi alkalmazottak tárgyalása folyt le az aradi kávéházak és éttermek tulajdonosaival. Az alkalmazottak bemutatatták az új kollektív szerződés-tervezetet, amely a százalékos bérrendszeren alapul és a borraivaló eltörése mellett foglal állást. Az aradi vendéglősök jóindulatú és megértő magatartása lehetővé fogja tenni, hogy a munkások a munkaadókkal megegyezzenek. A legközelebbi tárgyalás szombaton délután lesz, amikor már az egyezség pontjait veszik részletes tárgyalás alá.

— Eltűnt gyermek. Ma délelőtt jelentették az aradi államrendőrségnek, hogy a Str. Episcopul (Magyar utca) 6. számú házból egy Markstein Ilona nevű 7 éves gyermek eltűnt. A gyermek angolórós beteg teremtés, aki saját lábán nem tudott kimenni a házból. A kétségbeesett szülők attól félnek, hogy a gyermeket kóbor cigányok rabolták el.

— Őrizetbe vett tőzsdebizományos. Budapestről jelentik: A rendőrség ma őrizetbe vette Mauthner Lipót tőzsdebizományost, aki ellen több feljelentés érkezett, hogy a nála letéteményezett papirokat a saját pénztára javára eladta. Mauthner kijelentette, hogy a papirokat azért adta el, mert az utóbbi időben nagy veszteségek érték és azokat akarta lefedni a papirok árából.

— Egy gyorsvonat katasztrófája. Wiesbadenből táviratozzák: A párisi gyorsvonat tegnap éjszaka a főpályaudvar közelében hibás váltóállítás következtében holtvágányra jutott. A gyorsvonat mozdonya hat méter mélységbe zuhant le és a rajta volt két mozdonyvezető szörnyen halt.

— Bőrönd árak, uti készletek, női ridikülök, sport-árak, labdák, teniszverők és labdák, játékaruk nagy választékban Hegedüs cégnél

— Asquit felesége a férjéről. Madridból jelentik: Az ABC. című lap munkatársa beszélgetett az odaérkezett Asquith volt angol miniszterelnök és liberális pártvezér feleségével, aki kijelentette, hogy férje sohasem írta volna alá a békeszerződéseket, ha látta volna a bekövetkező dőket. Ezeket most szörnyű tévedéseknek tartja. Végül kijelentette, hogy azt reméli, hogy Asquith két év múlva ismét miniszterelnök lesz és akkor a liberális párt egysége nagyobb lehet, mint volt valaha.

— Hamilton a népszövetségről. Londonból jelentik: Hamilton tábornok a Star című lapban nyilatkozik és kijelenti, hogy a népszövetség nem más, mint egy francia bizottság, amelynek más nemzetbeli tagjai kormányait utasításra övakkor attól, hogy a francia érdekek ellen bármit is tegyenek. Ezek minden kezdeményezéstől félnek, nem gondolva arra, hogy ezzel tulajdonképpen a saját hazájukat árulják el, mert annak az érdekeit mellőzik.

— Egy ittas ember gerázdálkodása a korszón. A mértéktelenül fogyasztott italtól deliriumos állapotban szállítottak ma délután egy fiatal embert az aradi rendőrségre. Az ittas ember a kora délutáni órákban végigment a korszón és állandóan inzultálta a járó-kelőket. Egy rendőr igazolásra szólította, amire a fiatal ember nekirohant és ütlegelni kezdte. Még két rendőr jött a megtámadott rendőr segítségére. Az ittas emberen kitört az örület és ordítva, dühöngve támadta meg a rendőröket. A három rendőrnek csak a legnagyobb erőfeszítések árán, a közönség segítségével sikerült a dühöngő embert a rendőrségre kísérni. Kihallgatni még nem lehetett, mert állandóan önkívületi állapotban van.

— Belga miniszterelnök politikai meghízáttással érkezett Olaszországba. Yasper tanácskozott Mussolini olasz miniszterelnökkel és ezt azzal okolják olasz körökben, hogy Belgium érdekel a Ruhr-kérdésben már nem egyeznek meg Franciaország érdekeivel. Yasper a milanoi prefekturán tanácskozott Mussolinival az általános politikai helyzetéről és aktuális kérdésekről. A lapok várakozással tekintenek a tanácskozás eredménye felé, mert lehetségesnek tartják, hogy azok Belgiumnak a Franciaországtól való független állásfoglalására fog vezetni a Ruhr-kérdésben.

Nincs megegyezés a Ruhr-kérdésben.

Angol kritika a francia politikáról. — Stinnes római tárgyalásai.

Londonból jelentik: Grieg Képviselő az alsóházban beszédet mondott, amelyben, vázolta az angol kereskedelem nagy kárát, a mely a Ruhr-vidék megszállása miatt éri. Kijelentette, hogy az utóbbi két hónapban a Ruhr-megszállás egészen új fázisához értek, amely tökéletesen ellenkezik a versaillesi békeszerződés rendelkezéseivel és amely messze túlmegy a békeszerződés keretein. Angol szakértők kijelentették, hogy Németország lefegyverzése be volt fejezve és mégis Franciaország a földresújtott, amely most még Németország föltöretét is leszorította. Franciaországot nem a bizottság kérdése vezeti és hacsak a jóvátételi kérdés volna, ami a nézeteltérést előidézte, akkor az könnyen elsimítható volna. A kiegyezésre Anglia már többször tett lépéseket. Lehet, hogy az angol kormány javaslatait nem a legmegfelelőbb módon terjesztette elő, de ha csak a jóvátétel és a biztonság kérdése volna, akkor a megvitatásnál az egyik vagy a másik javaslat tárgyában feltétlenül létrejött volna a megegyezés. A meg nem egyezésből azonban kitűnik, hogy a franciák célja nem a jóvátétel. Ha Anglia a francia politikát támogatná, úgy a német belügyekbe avatkoznék bele és ezzel a német szuverénitást örök időkre korlátozná, ami pedig a következő években mulhatatlanul robbanásra vezetne. Ez a politika azonban nem felel meg az annak idején köztűzött hadicélnak. Valamennyi szónok elismerőleg nyilatkozott Grieg beszédéről.

Berlinből táviratozzák: A német és a francia nagyiparosok között megindult tárgyalások eredménytelenül végződtek, mert a francia nagyiparosok a Ruhr-vidék iparára vonatkozólag olyan követelésekkel léptek fel, amelyeknek a teljesítése esetén a német ipar magában, Németországban is versenyképtelenné lenne.

Milanóból táviratozzák: A Corriera della Sera párisi tudósítója úgy értesült, hogy Stinnes római utját német diplomáciát kísérletnek tekintik. Olaszország megnyerésére. Berlini jelentés szerint a Vossische Zeitung úgy tudja Rómából, hogy ott az a vélemény uralkodik, hogy Yasper

Belga miniszterelnök politikai meghízáttással érkezett Olaszországba. Yasper tanácskozott Mussolini olasz miniszterelnökkel és ezt azzal okolják olasz körökben, hogy Belgium érdekel a Ruhr-kérdésben már nem egyeznek meg Franciaország érdekeivel. Yasper a milanoi prefekturán tanácskozott Mussolinival az általános politikai helyzetéről és aktuális kérdésekről. A lapok várakozással tekintenek a tanácskozás eredménye felé, mert lehetségesnek tartják, hogy azok Belgiumnak a Franciaországtól való független állásfoglalására fog vezetni a Ruhr-kérdésben.

Belga miniszterelnök politikai meghízáttással érkezett Olaszországba. Yasper tanácskozott Mussolini olasz miniszterelnökkel és ezt azzal okolják olasz körökben, hogy Belgium érdekel a Ruhr-kérdésben már nem egyeznek meg Franciaország érdekeivel. Yasper a milanoi prefekturán tanácskozott Mussolinival az általános politikai helyzetéről és aktuális kérdésekről. A lapok várakozással tekintenek a tanácskozás eredménye felé, mert lehetségesnek tartják, hogy azok Belgiumnak a Franciaországtól való független állásfoglalására fog vezetni a Ruhr-kérdésben.

Mozi.

• Rejteimes házasság a címe a hatalmas magyar film A tizenhét gyedik második részének; a főszerepeket ezúttal Petrovich Szve tiszláv, Gaál Annie, Thea Worthl és Lóth Ilja játsszák. A pompás film második része csak két napon át — pénteken és szombaton — látható az Apollóban.

• Utazás a föld körül nyolcvan nap alatt, Verne Gyula világhíres regénye játszódik most az Urániaiban. Fogg Phileasnak, az excentrikusan érdekes angol globetrotternek csodálatos kalandjait eleveníti meg ez a nagykonceptív film, amely két részben kerül színre az Urániaiban s amelynek első része már csak pénteken látható, míg a kalandok gyönyörö-

ri sörözata, a vakmerő és teljesíthetetlennek látszó fogadás megnyerése, szövege a Verne-regény második része szombaton és vasárnap kerül vetítés alá az Urániaiban. A bemutatóval kapcsolatosan közli a mozi igazgatósága, hogy az Apollóban is, az Urániaiban is pénteken és szombaton rendszeren lesznek előadások.

Belga miniszterelnök politikai meghízáttással érkezett Olaszországba. Yasper tanácskozott Mussolini olasz miniszterelnökkel és ezt azzal okolják olasz körökben, hogy Belgium érdekel a Ruhr-kérdésben már nem egyeznek meg Franciaország érdekeivel. Yasper a milanoi prefekturán tanácskozott Mussolinival az általános politikai helyzetéről és aktuális kérdésekről. A lapok várakozással tekintenek a tanácskozás eredménye felé, mert lehetségesnek tartják, hogy azok Belgiumnak a Franciaországtól való független állásfoglalására fog vezetni a Ruhr-kérdésben.

LEGUJABB.

A pápa békeszózata.

Rómából táviratozzák: A pápa husvétkor pástortlevelet ad ki, a melyben békillelésre hívja fel a világot, azt ajánlván benne, hogy Németország kössön Franciaországgal szerződést, amelyben kölcsönösen kötelezik magukat, hogy nem támadják meg egymást és ezt a szerződést minden állam garandálni.

Belga miniszterelnök politikai meghízáttással érkezett Olaszországba. Yasper tanácskozott Mussolini olasz miniszterelnökkel és ezt azzal okolják olasz körökben, hogy Belgium érdekel a Ruhr-kérdésben már nem egyeznek meg Franciaország érdekeivel. Yasper a milanoi prefekturán tanácskozott Mussolinival az általános politikai helyzetéről és aktuális kérdésekről. A lapok várakozással tekintenek a tanácskozás eredménye felé, mert lehetségesnek tartják, hogy azok Belgiumnak a Franciaországtól való független állásfoglalására fog vezetni a Ruhr-kérdésben.

Közgazdaság.

A valutapiac.

Aradi valutáinak. (Március 29.) Francia frank 14.20, svájci frank 39.50, szokol 6.10, dinár 2.—, dollár 215, márka 0.0140, lira 10.10, angol font 1010, magyar korona 0.0450, osztrák korona 0.0032. — Kifizetések: Budapest külföldi 19, belföldi 24.50, Bécs 328, Berlin 0.0110, Prága 6.45, Belgrád 2.10, Páris 14.10, London 1012, Newyork 39.40, Newyork 215, Milano 10.40.

Bucuresti tőzsdezárlat. (Március 29.) Kifizetések: Páris 13.97, Berlin 0.0108, London 1000, Newyork 214, Milano 10.40, Zürich 39.85, Bécs 0.003075, Prága 6.50, Budapest 0.06. — Valuták: Napoleon 810, márka 0.0150, léva 1.22, török lira 1.25, sterling 1000, francia frank 13.80, svájci 40, lira 10, drachma 2.80, dinár 2, dollár 215, lengyel márka 0.0060, osztrák korona 0.0032, magyar korona 0.05, szokol 6.

Zürichi nyitás (Március 29.) Berlin 0.0258, Newyork 541.50, London 2537.50, Páris 35.80, Milano 26.85, Prága 16.0750, Budapest 0.1150, Belgrád 5.5250, Varsó 0.0130, Bécs 0.0076.

Zürichi zárlat. (Március 29.) Berlin 0.0253, Amsterdam 213.60, Newyork 541.50, London 2537, Páris 3595, Milano 2682, Prága 16.10, Budapest 0.1150, Belgrád 5.55, Varsó 0.0130, Bécs 0.0076125, bélyegzett 0.0077.

Budapesti Devizaközpont forgózesel. (Március 29.) Napoleon 16000, Amsterdam 1708-1768, Bucuresti 19—20, London 20300—20900, Berlin 0.20—22, Róma 215—225, Páris 286—296, Prága 129—135, Zürich 800—830, Bécs 0.05—6.30, Newyork 4330—4480, Varsó 0.10—11.20.

Bécsi hivatalos zárlat. (Március 29.) Prága 2115, Budapest 16.50, Varsó 1.76, Milano 3350, Bucuresti 330, London 33200, Newyork 71250, Páris 4700, Zürich 13100, Berlin 3.38.

— Kényszereladások a budapesti tőzsdén. Budapestről táviratozzák: A tőzsdén ma az irányzat tartózkodó volt. A tegnapi fizetésképtelenségek miatt több kényszereladás volt. A piacra került árak csak alacsony árfolyamot voltak elhelyezhetők. Az ezeket eladások után a hangulat bizakodó lett és az árfolyamokban a javulás jelei mutatkoztak.

Harisnya, keztyű az összes szövet és cipő színekben legolcsóbban Bársonynál, Piata Avramianca Szabadság-tér 18

Nem adják bérbe a Károlyi-birtokot

(Állami kezelésben marad az elkobzott vagyon.)

Budapestről jelentik: A Károlyi birtok elkobzása után egy a Hitelbank, mint a Hatvany-csoport ajánlatot tett a birtok bérbevételére. Illetékes helyen kijelentették, hogy a per tárgyát alkotó összes ingók, tárgyak és ingatlanok mai értéke meghaladja a 40 milliárd magyar koronát. Ennek nagyobbik része azonban szorosan véve nem tartozott Károlyi Mihály gróf vagyonához, hanem a Károlyi család hitbizományához. Ezért a hitbizományban résztvevő családtagok a vagyon elkobzását kimondó elsőfokú bírót ítélet után bejelentették igényüket. Ugyanis a megosztás

kérdése másodfokon még az ítélet táblát, majd pedig a kuriát is foglalkoztatni fogja. Így előreláthatólag néhány éven belül végleges döntés nem várható.

Ameddig a per végleg el nem dől, megmarad a jelenlegi állami házi kezelés, az állam maga művelti a földeket, a Hitelbank és a Hatvany-család ajánlataira az állam éppen ezért nem is reflektál. A zárgondnok teendőket továbbra is **Térty Béla**, volt közéletmezési miniszter végzi. Egyelőre tehát a Károlyi birtokok bérbeadásáról szó sincsen.

A betörők királya.

(Aki lovakat lopott a magyar földművelésügyi miniszteriumtól.)

Budapestről jelentik: A rendőrség Gombos Imre sokszor büntetett betörő személyében elfogta az elmúlt esztendő legveszedelmesebb bűntevőjét, akinek zsenialitása a romantikus betörések emlékeit idézi vissza. Gombos Imre, negyven éves ember, aki már fiatalkorától kezdve lopásokat követett el és végig haladt a tolvaj és betörő pálya minden stádiumán. Az apró kis fiatalkori lopások után a betörés munkájában képezte ki magát és épp oly jártas lett az egyszerű betörésekben, mint a legkomplikáltabb kasszafurásokban és falbontásokban. A kihallgatás során Gombos mindent beismert és elmondta, hogy az utóbbi években egymás után lopta el a legkitünőbb fogatokat és vakmerőségében odáig ment, hogy a földművelésügyi miniszteriumtól is lovakat lopott. A tolvajlások tettesének azonban nem tudtak a nyomára jönni, mert Gombos módot talált arra, hogy a lovakat feltűnés nélkül értékesítse. A kőbányai állatorvos irodájából ellopta az orvosi bélyegzőt, amellyel szabályszerű lópasz szusokat hamisított s így aztán a vásáron minden gyanakvás nélkül megvásárolták a lovakat. Az okirathamisítás mesterségét is elősírangan értette Gombos és egy alkalommal a budapesti ügyészség nevében elküldött távirattal próbálta a szegedi Csillagbörtönbe zárt társát kiszabadítani. Gombos Imre egy alkalommal János Géza társával megszökött a Markó-utcai fogházból, három nap múlva betört a törvénytörő hiinjeltárába és onnan kasszafurógépet, vágóollót, fűrészeket és más hasonló betörőszerszámokat vitt el. Ezekkel a szerszámokkal azután újból munkához látta, felfeszítették a győri ügyészségen a Wertheim szekrényt, ugyanígy akarták megfurni a szegedi ügyészség kasszáját is csak hogy a szerszámok itt elégteleneknek bizonyultak. Gombos beismerte, hogy néhány társával két év alatt Budapesten és környékén több, mint hatvan betörést követett el, azonkívül az elcsatolt területeken is a legvakmerőbb

vállalkozásokat hajtott végre. Így például Zombor legforgalmasabb utcájában a déli órák alatt a legnagyobb ékszerüzletet teljesen kirabolta és nyomtalanul eltűnt. A folytatólagos kihallgatás során újabb érdekes momentum merült fel Gombos ügyében. A detektívek ugyanis megállapították, hogy Gombos társával egyik nyári vendéglő udvarán kuglizni szokott és ilyenkor minden ledöntött bábudíjat 100 ezer koronában állapították meg. Gombos egy alkalommal már minden pénzt elvesztette és a játék másfélmilliósi különbséggel végződött. Kijelentette, hogy nem tud fizetni, de néhány nap múlva rendezte tartozását. Elfutott Miskolcra, ahol egy nagy betörést követett el és néhány nap múlva rendezte becsületbeli adósságát. Gombos Imrét a rendőrségen alaposan őrzik, mert eddig még minden esetben, hol a csendőrök, hol a fogházőrök elől sikerült megszöknie. A rendőrség több orgazdát is letartóztatott.

Irodalom, művészet

A városi színház műsora. Péntek: Szünet. Szombat: Szünet. Vasárnap délután: Lilom. Vasárnap este: Erdészlány B. bérlet. Hétfő délután: Svihák. Hétfő este: Erdészlány C. bérlet.

Arad egész ifjusága részt vesz a szombat délutáni nagyszabású ifjusági előadásban. Mérsékelt helyárok mellett hozza színre a Városi Színház a legragyogóbb elképzelésű diákdarabot, Robinson Crusét. Nagy gondot fordított a rendezés arra, hogy a fantasztikus meséjű Robinsont minél pazarabb kiállításban kapja az aradi ifjuság. A délutáni előadásra jegyek elővételben a színházi pénztárnál válthatók.

Telmányi Emil április hó 4-én tartja egyetlen hegedű hangversenyét az aradi Kulturpalotában. Jegyek elővételben Scherhag-nál kaphatók.

A vasárnapi előadások. Horváth Mici több heti távollét után szombaton érkezik vissza Aradra és vasárnap este lép fel ismét az Arany madárban. — Huszár Károly erdély egyik legkiválóbb bonvivantja vasárnap délután egyik legjobb szerepében, Tul a Nagykrivánon Pistájában vendégszerepel.

Redő Hirtől Iroda 2887/a. sz.

18748

Radió 3327.

Football, Tennis és minden más sportág összes felszerelési cikkei

óriási választékban és legolcsóbb nagybani árak mellett szerezhetők be „HELLAS”

Sportfejlesztő és Áruforgalmi Rt.-nál

Oradeamare (Nagyvárad) Str. Avram Jancu 14.

Telefon Interurbán: 960. Sürgönyeim: „Sporthellas”

Videki megbízásokat a leggyorsabban intéz el. 12825

Szerkesztői üzenet.

R. Erzsébet, Arad. Fekete Tivardart d. u. 3 és 6 óra között a szerkesztőségben lehet felkeresni.

A szerkesztő: **KAROLY JOZSEF**

felel.

Cenzurat:

IOAN NICHIN.

NYILTÉR.

Özv. Hl. Markovits Miklósné szül. Dohor Katica mélyszégyes fájdalomtól megfőrt hitvese a maga, egy az alóltrottak, valamint számos rokon, ismerős és barátai nevében is mélyen megfőrt szívvel, szomorúan jelenti a felejtethetlen drága jó férj, gyermek, testvér, sógor, unokatestvér, nagybácsi és jó rokon

ifj. Markovits Miklós

csizmadia mester

folyó évi március hó 28-án délután 1/2 órákor, munkás életének 50-ik s boldog házasságuk 26-ik évében, hosszas és kínos szenvedés után a Mindenható rendelkezésének képest történt gyászos elhunytát.

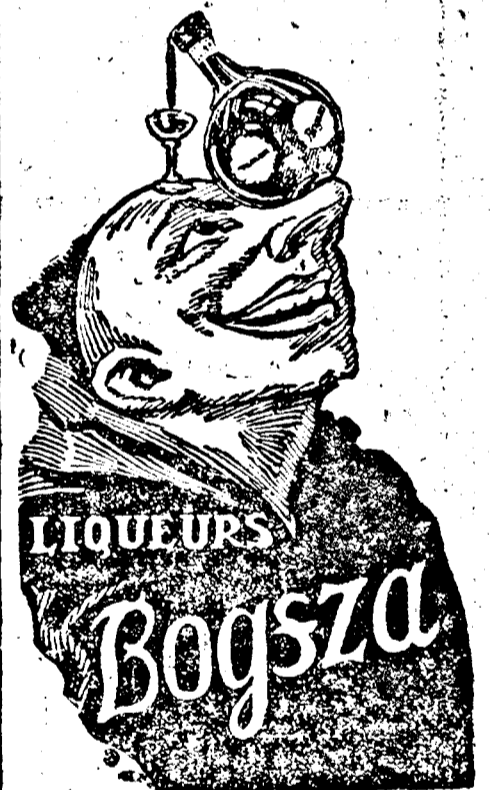
Az Istenben boldogult földi maradványai folyó hó 30-án délután 5 órákor fogtak Str. Petru (Péter-utca) 2a) számú saját házából, a gör. kat. szerb egyház szertartásai szerint a helybéli első temetőben örök nyugalomra helyeztetni.

Pihosága csendes, óráni emléket örökké megőrizték!

Arad, 1923. március hó 28-án.

Id. Markovits Miklós, édes apja. Markovits Mihály, özv. Tóth Péterné szül. Markovits Sofia, Markovits Veronka, Schmidt Istvánné szül. Markovits Mileva, testvérei. Markovits Mihályné szül. Román Crisztina, Schmidt István, orosz fogságban. Dohor István és neje, sógor és sógornői. Szerián János és neje, Szerián András és neje, unokatestvérei. Petkovits Zorka, Tóth Miklós, Dohor Mariska, Dohor István, Dohor Józsi-ka, unokahugai és öccsei. 13561

Varga Imre atódal, „Szent Margit” első temetkezési intézete, Arad, Bal Regina Maria (Andrássy-tér) 13. sz.

UTLEVELEK

ÉS ISKOLAKÖNYVEK
GYORS ES CSINOS
BEKÖTESEJ
OLGSON
VALLAJA

AZ

ARADI KOZLONY
KÖNYVKÖTESETE

Vételkényszer nélkül látogassa meg

DAMA

harisnya áruházat Str. Alexandri (Salacz-u.) 1. Kelet hírlapiroda mellett. Mindennemű női, férfi és gyermek harisnyák nagy választékban. Ugyanott Dama fűzőterem ezéltt Neustadt és Körzug. 13084

HA AZT AKARJA hogy mindig szép, fehér kezei és finom lágy arcbőre legyen. Fialat üdeségét és svépségét csak akkor nyeri el — ha használja Apolást az „ELYSEE” krémét nappalra vagy éjjelre „ELYSEE” kenőcsöt. Minden ismerősének ajánlja — ha bizonyosodott annak csodás hatásáról. Nincs többé szapplja, ha használja az „Elysee” „Disorát”-ot. Az összes „Elysee” készítmények főraktára. Siessen husvétra parfümöt beszerelni, amiket gyári áron szállítunk: **KIGYO nagydrogueria ARAD**

Apró hirdetések.

Alkalmazás.

JÓLFOZO szakácsné jó bizonyítvánnyal felvétetik. Cím a kiadóban. 4000

SUCHE deutsches Fräulein, mit Jahreszeugnisse. Adresse in die Administration. 2001

VARRÓLEÁNYOK és tanulóleányok magas fizetéssel, állandó munkára felvételnél. Tréning-szalón, Strada Alexandri (Salacz-utca) 6. 13090

TIZ EVES leánykámhoz intelligens kisasszonyt keresek, képezdét végzetek előnyben részesülnek. Cím a kiadóhivatalban. 2000

STR. CAPTIAN Ignat 28. (volt Kapa-utca 12a) Szűcsy János okl. műkertész cívvallal kertek alakítását, gondozását. 1727

PERFECT szakácsné jó fizetéssel azonnali belépésre kerestetik Janika gyógyszerárba. 1741

EGY fiatal szoba leány, aki előkelő családnál már szolgált a aki románul vagy legalább németül beszél, felvétetik. Cím a kiadóhivatalban. 1742

Vétel és eladás.

OLCSÓBBAN, MINT BÁRHOL. Valódi hor. muszlin és fátol. Női harisnyák minden színben. Gyermek zoknik. Pantent harisnyák Szűcsné szerezhető be a motor-állomásnál szemben. 1730

HÁROM m. finom futószőnyeg, lenvászon és lendamaszt ágyneműk, damaszt asztalneműk, ezüst kanalak, chinacézst keretes tolette rükkör, göblen képek, kőzomunka asztalterítő, 2 m. valódi kék csipkekelme, róka boa, pólyakészítők, 41-es férfi cipő, díszlámpák stb. eladó. Str. Consistorului 12. (volt Batthyány-utca 23.) I. em. lobb. 1000

BUTOR RAKTÁROMBAN ebédők. háló szobák, valamint kárpitos áruk olcsó áron kaphatók. Wiegand, Strada Eminescu (Deák Ferenc-utca) 40a. 13385

MŰTÁRGYAKAT, porcellánokat, japán és kínai dolgokat, antik butorokat, ezüst tárgyakat, perzsa és szmirnászőnyegeket, egész gyűjteményeket a legmagasabb árban vásárol a Salon Artistique Bulev. Regina Maria 20. (Fischer Elíz-palota.) 11895

ÜRSZÓBA vadonatúj, elegáns, angol klub bórgerinturával eladó. „Salon Artistique” (Fischer Elíz-palota.) 13576

VESZÉK könyvtárakat, hangjegyeket, helyeggyűjteményeket, festményeket és fércükét a legmagasabb áron. Kertzel Izsó könyvkereskedése. 100.000 kötetes kölesonkönyvtár. Telefon 385. 13629

HÁROM LŐERŐS, 16karban levő villanymotor megvétele kerestetik. — Ajánlatok F. Szocse, Muresel (Zsigmondháza) küldendők. 13221

TANULÁSRA alkalmas hosszú zongora olcsón eladó. Uranus-iroda főpostával szemben. 13016

MARGUERITTE „La Garçonne” Lerbier kisasszony leányélete című világhírű regénye kapható Kelet hírlapirodában. Vidékre pontosan küldjük. 13089

EGY palisander ebédő eladó. Cím Str. Virgintia-Hotoran (Erzsébet-utca) 9c. 1722

PERZSA SZŐNYEGEK házilag igen szépek készíthetők, 120 színezett lapból álló mintagyűjteményből. Megrendelhető Vidor Manó könyvkereskedőnél, (Oradea-Mare. 1726

SZALON cimbalom egész új, pedálos, 3500 leiert eladó. Cím a kiadóhivatalban. 1728

A NAGY KERESLETRE VALÓ TÉKINTETTEL sürgősen keresünk antik butorokat, perzsa szőnyegeket, festményeket, műtárgyakat, régi fűzőt és porcellán tárgyakat, japán vázákat és ezüst ótvás munkákat Vidéki meghívásra kiutazunk. Szépművészeti Szalon, Ortutay-palota. 13573

IZLÉSEK női kalapok legolcsóbban kaphatók Posch női divat üzletében Strada Eminescu (Deák Ferenc-utca) 8., ahol alakítások szintén olcsón vállaltatnak. 13219

VILÁGOS, modern hálószoba 13.500 leiert eladó. Uranus-iroda főpostával szemben. 13016

SIRIAN 2 holdas szőlő 35.000 Leiert. Cuvimben villanyosnál 7 holdas szőlő, 5 szobás villával, felszereléssel. Muson 5 holdas 3 szobás villával, felszereléssel előnyösen eladók. Bővebbet „Argus” irodában, Str. Eminescu (Deák Ferenc-utca) 1. 13418

ALKALMI ELADÁS: Birtokok Arad megyében, agrármentések, két holdanként 3800—4500 Leig. — Szőlők: Muson 6 1/2 hold, kőnával, felszereléssel Lei 950.000. — Páncota 5 hold kőnával, felszereléssel Lei 500.000. — Ghirocon 5 1/2 hold, kastélyval, butorral, felszereléssel. — Kovassint (Kovászint) 4 hold Lei 30.000. — Sirian (Világoson) 8 hold kőnával, felszereléssel Lei 70.000. — Belvárosban magán- és bérházak lakással és árulkó olcsó áron. Savoy-cég (Bukereskedelmi iskola mellett.) 13787

TANYA, aradi határban 33 holdas 150.000 leiert, 40 holdas tanya bérbeadó. Bővebbet „Argus” irodában Str. Eminescu (Deák Ferenc-utca) 1. 13418

KERESEK megbízóim részére házakat, szőlőket, birtokokat, üzleteket, iparvállalatokat. Komoly vevőim vannak. Háztartás. Strada Románului (Zrínyi-u.) 6. 13520

VILLANYSZERELÉST. csengőberendezést legolcsóbban vállal Schwarcz műszerész Strada Brancovici (Lázár Vilmos-utca) 3. 12815

DIRECTE importált legfinomabb eredetű norvég, kevéssé halszagu Cod-liver-oil Csukamájolaj dr. Földes Béla gyógyszerész Árad. 12831

LOKOMOTIV. lokomobil és stabil kazánok szakértői avilása szavato mellett vállalom. Kuba György, Kazánkovács Calea Radului 21. 1725

Alkalmi ajándékok;

zsebórák, fali-, inga-, irodai és ábrázoló órák, ugyisintén ékszer legjobb minőségben és a legolcsóbb áron:

Csáky óras, ékszerész és vésnőknél

a városkával szembeni épületben: Elisrángu saját órásműhely, vésnőműterem. 13615
Aranyat, ezüstöt legmagasabb áron vesz!

Kánya vendéglőben felejtett krokodilbőr aktatáska, másra nézve értéktelen iratokkal elveszett. 13090

Megtaláló csak a táskában levő iratokat adja le **500 lei jutalom** ellenében vagy küldje el utánvétellel **KEPES** gyógyszerész urnak, Arad, Manta gyógyszerész (Piata Catedralai.)

Kornis Testvérek, Arad

Bul. Reg. Maria 5., volt Andrássy-tér.

Telefon szám: 501. és 623.

Állandóan raktáron tart prima minőségű tordai portland cementet, tordai stukkatur, alabastrom és modell gipszet, prima boszniai carbidot. 13090

Saját termésű 5 éves hegyaljai bor 1 literes palackokba 10 Leiert kapható

Schuch Ferencnél,

Bulv. Carol I. (Erzsébet-körút) 30—32.

Uradalmi beoltott fajmalacok eladó

délután 4—6-ig Str. Corabiei (Hajó-utca) 16., gárgyárral szemben. 1732

Lakásának

festése előtt forduljon bizalommal **Varga és Rosenfeld** villanyszerelő céghez (Legett Neuman ház), hol világítási, csengő vezetékek, csillárok átalakítását jutányosan készítik. Nyári vendéglő kethelyiségek szerelése. Szerelési anyagok, villamos izzók nagy raktára. Köszönettel díjazással szolgálunk. 13358

Olcsó marhahus

PAVEL BULA

Arad-Gáj,

március hó 31-től kezdve

3-10-12 leies árban

marhahust árusít

1740

ÉRKEZŐ PRIMA BURGONYA különként 2 Leiert, makói dughagyma, hagymamag legolcsóbb árban kaphatók Fischernél, Piata Catedralai (Thököly-tér) 7. 1668

BURGONYA legolcsó rendű jutányosan kapható. Piata Avram Iancu (Szabadságtér) 9. pincében, Grosz Jenőnél. 1688

Ingatlan.

SAROK MAGÁNHÁZ forgalmas vendég lövel, fűszerüzlet, trafik és bútygerúda val eladó. Cím a kiadóban. 1729

OLCSÓN ELADO Str. Doamna Purgly 93-as elfoglaltató ház kerttel. 15221

HÉT SZÁZALÉKOT jövedelmező sarok ház eladó. Strada General C. Coanda (Boróha-utca) 21. 1723

STR. CONSISTORULUI (Batthyány-utca) 8. szám, Str. Pescarului (Halász-utca) 4. szám, Str. Santului (Árok-utca) 1c) számú magánház, Strada Doamna Purgly Lajosné-utca 73. számú üres telek, valamint többrendbeli házak lakással állandóan előjegyezve Bettothheim-ügyvédség, Piata Imperator Traian I. (Attila-tér 2.) I. em. 1733

Üzletek.

ELELMISZER-, fűszer-, elpész-, felső-részkesztő-, kárpitos-üzletek, korcsmák esetleg házzal együtt, továbbá gazdálkodásra, gyáralapításra alkalmas házak, díjeli mulatók házzal együtt, vidéki vendéglők, szőlők, malmok eladó. Bővebbet Wallinger-irodában. 13222

KÉT ÜZLETHELYISÉG ELADÓ. Cím a kiadóhivatalban. 1731

Ellátás.

HIVATALNOKNÓ, komoly urleány, keres sürgősen teljes ellátást jobb családnál, lehetőleg magános nőnél, hol nyugodt otthon talál. Címeket Wallinger irodába kérek. 13222

Különféle.

ELVESZETT egy fehér fal snitz kutyus Bobi névre hallgat. Megtaláló jutalom ellenében Bratoianu huszár őrnagynak, Strada Vulcan (Kazinczy-utca) 25. szám alá adja le. 13089

Brillánsárat, gyöngyöt, platinát, arany és ezüst árukat és hamis fogsorokat magas áron vesznek: **Kun ékszerész, Arad.**

Utleveleket 55 leiert láttamozunk. Gyűjtőhelyek: **Fürst Jenő** pézsváltóház, Bulv. Reg. Maria (Andrássy-tér) 20. és **Weiss Dávid** nagykereskedése Str. Mărășesti (Kossuth-utca.)